

OM FOLKEHELSEARBEIDET

Noen av kjernetrekkene ved folkehelsearbeid er at det er en samfunnsoppgave, at det er befolkningsrettet og at det utøves gjennom påvirkning av faktorer som har positive eller negative effekter på helsen.

Med denne definisjonen følger også noen *avgrensninger*: Folkehelsearbeid omfatter ikke kurative tjenester som klinisk diagnostikk, behandling, pleie og omsorg. Det omfatter heller ikke habilitering/rehabilitering. Disse temaene faller derfor utenfor tiltaksplanen.

VIKTIGE AKTØRER I FOLKEHELSEARBEIDET:

Kommunen er den viktigste aktøren i folkehelsearbeidet - som planmyndighet, samfunnsutvikler og tjenesteyter innen barnehage, skole, pleie- og omsorg, kommunale helsetjenester og kulturtilbud. Folkehelsen utvikles og vedlikeholdes i kommuner og lokalsamfunn der folk bor og lever sine liv. Vi må planlegge for at folk kan ta helsegunstige valg.

Lag og foreninger er den nest viktigste aktøren i folkehelsearbeidet. De har ansvar og opplegg for mye av folkehelsearbeidet som foregår. I Skiptvet jobbes det bra med begrensede ressurser på frivillig basis.

I kommunens oversikt over «FRIVILLIGE LAG OG FORENINGER» på kommunens hjemmeside oppgis 74 operative lag.

Ballspport 2
Barn og ungdom 9
Bonde / bygdekvinnelag 2
Dans 2
Frivillighetsentralen 1
Hagelag 1
Hestesport 2
Historielag 1
Humanitære og sosiale 4
Husflid og håndverksforeninger 1
Idrett og sport 7
Interesse og fag 4
Kor 4
Korps, band og orkestre 2
Kristne foreninger 3
Motorsport 1
Musikk-, sang-, dans- og teater 3
Natur og friluftsliv 4
Pensjonistforeninger 1
Politikk 5
Skyting 1
Støtteorganisasjoner 2
Andre organisasjoner 12

Alle disse lagene har et ideelt formål de jobber for, men det er like gjerne den sekundære effekten som er folkehelsegevinsten. Folk kommer sammen i et interessefellesskap, de skaper og presterer, de gjør noe for andre. Og de kommer hjem og er fornøyd og i godt humør. Denne store folkehelsegevinsten medfører store besparelser i helseregnskapet, og den er tilnærmet gratis for kommunen.

Skiptvet kommune og folkehelserådet verdsetter høyt dette frivillige lagsarbeidet og mener at ressurser tilført frivilligheten er vel anvendte penger.

Det finnes mange tilskuddsordninger som kan være aktuelle for Skiptvets foreningsliv, men det å holde oversikt over hva som finnes, samt følge med på søknadsfrister kan være krevende.

For å kunne gi alle frivillige lag og foreninger i Skiptvet den beste løsningen som finnes på markedet for å få oversikt over alle relevante søknadsordninger, abonnerer derfor Kommunen på «**Tilskuddsportalen for lag og foreninger**». Kommunen tilbyr gratis tilgang til portalen for alle frivillige lag og foreninger i Skiptvet som er registrert i Brønnøysundregisteret. Lag og foreninger kan tilføres mer eksterne tilskudd til sitt arbeid dersom kommunen markedsfører støtteordningene og gir veiledning under søknadsarbeidet. Resultatet vil være en økt produksjon av helsefremmende tilbud, som kan sikres gjennom forpliktende partnerskapsavtaler med kommunen.

Samarbeid mellom frivillige organisasjoner og kommunen er veldig viktig, i så måte er SLT og Folkehelsekoordinator og kulturkontoret viktige bindeledd. Kommunen

AKTUELLE TILTAK RETTET MOT KOMMUNEN GENERELT:

- Årlig oppdatering av «Tiltaksplan for Folkehelse»
I mai
- Sjumilssteget. (Ved koordinator Tone Frorud)
- Kompetanseheving og kurs for de som arbeider med folkehelse.
Forespørsel til KS om de har noen kurs som kan passe her.
- Befolkningen skal ha kunnskap om betydningen av fysisk aktivitet og riktig kosthold.
Det bør her settes av midler til generelle folkehelseiltak, som F.eks. temadager og utarbeidelse av en brosjyre med oversikt over hva som finnes av lavterskelaktiviteter og lag og foreninger i kommunen.
- Ha en oppdatert oversikt på kommunens hjemmeside over aktivitetstilbud som er tilgjengelig for alle innbyggere.
- Kommunen skal ha ulike aktivitets- og kulturtilbud og sosiale arenaer som gir mulighet for nettverksbygging, opplevelse, kunnskaps- og ferdighetsutvikling og bygging av identitet og tilhørighet. Kommunen er forpliktet til dette via «Lov om offentlige styresmaktens ansvar for kulturverksemd» (kulturlova).
- Sikre Frivilligsentralen gode arbeidsforhold og forutsigbar økonomi.
- Sikre idrettslagene og turlagene gode arbeidsforhold og forutsigbar økonomi.
- Sikre gode forbindelser til skogsområder, rekreasjonsområder og friluftsområder i kommunen.
- Andelen sykkelreiser og gåturer over korte avstander skal økes.
- Trafikksikkerhet - sikre trygge og gode skoleveger som kan fremme fysisk aktivitet for skoleelevene og for befolkningen generelt(forslag i trafikksikkerhetsplanen.)
- Bistå bedrifter som ønsker å gjennomføre folkehelseiltak.
Gjøre folkehelserådet og kontaktinformasjon godt kjent.
- Sikre møteplasser som inkluderer hele befolkningen og som ivaretar mangfoldet av mennesker med ulik kultur- og funksjonsbakgrunn.

- *Etablere bedriftsidrettslag i kommunen?*
- Vektlegge uteområder/sitteplasser/aktivitetsarenaer.
- Aktiv på dagtid.

AKTUELLE TILTAK RETTET MOT BARN OG UNGE:

- Avsette frie midler slik at Ungdomsleder/SLT – koordinator/Ungdomsråd kan fange opp/iverksette og følge opp aktivitetsønsker som jevnlig dukker opp.
- Opprettelse av en egen jentegruppe for ungdommer 13 til 18 år.
- Utstyrsbank/utlånssentral/kontingentkasse for idrett/ friluftslivsaktiviteter.
- Opprettholde fokus på fysisk aktivitet i skole- og barnehagehverdagen.
- Tilrettelegge utearealer som gjør det enkelt å velge å bevege seg.
- Få flere skoleelever til å gå og/eller sykle til skolen
- Fremme et aktivt og sosialt skolemiljø.
- Uteskole/barnehage
- Veiledning i betydningen av fysisk aktivitet. Veilede foreldre via helsesøster, barnehage og skole.
- Tilbud til overvektige barn og deres familier i regi av helsestasjonen.
- Innføre mobilfri skole, vi fjerner da den største konkurrenten til fysisk aktivitet.
- Fokus på frokost og lunsj (matpakke) som viktige måltider for skoleelever.
- Tilrettelegge for økt vanninntak for skoleelever.
- Veiledning i kosthold og sunn livsstil til alle gravide, foreldre og barn/unge
- Gratis frukt og grønt daglig i hele grunnskolen
- Sunn mat tilgjengelig i kantiner

AKTUELLE TILTAK RETTET MOT ELDERE:

- Trim for eldre: Stavgang, seniordans, bowls osv..
- Aktivitetskjelleren, Gamle baker 'n
- Fysisk aktivitet på institusjon
- Fallforebyggende tiltak.
- Seniorskurs for nye pensjonister (temadel og fysisk aktivitet til alle pensjonister) i samarbeid med frivilligsentralen.
- «Bra mat» kurs i for enslige eldre.

AKTUELLE TILTAK RETTET MOT DEN ØVRIGE DELEN AV BEFOLKNINGEN:

- Sørge for at kommunalt ansatte har god kompetanse på psykisk helse
- Alle har mulighet til å delta i aktiviteter uavhengig av familiens økonomi – sosial utjevning. (Innføring av aktivitetskassa)
- Forbygge fravær og mobbing i skolen
- Lavterskel aktivitetsgrupper.

- Veiledning i betydningen av fysisk aktivitet.
- Kostholdsinformasjon.
- Skape arenaer der innflyttere og innvandrere kan treffes – og samtidig treffe «gamle» innbyggere.
- Aktivitetsgruppe for minoritetsspråklige, forebyggende programmer og opplegg i skoler og barnehager
- Involvere innvandrere i lag og foreninger, gjerne som tillitsvalgte og styremedlemmer.
- Norskopplæring samt oversette viktig informasjon.
- Jobbe for at bra mat kurs og fysisk aktivitet blir integrert i introduksjonsprogram/voksenopplæring.

PRIORITERINGSSKJEMA FOR TILTAKSØKNADER FOLKEHELSE MED EKSEMPLER.

PRIORITET	NAVN PÅ TILTAKET	MÅL	ANSVAR	HVORDAN	KOSTNAD	TIDSPLAN
1	SLT midler	Avsette frie midler slik at Ungdomsleder/SLT – koordinator/Ungdomsråd kan fange opp/iverksette og følge opp aktivitetsønsker som jevnlig dukker opp	SKIPTVET FOLKEHELSESRÅD		Kr.50.000,-	01.2.2016
2	Flerkulturelle møteplasser	Skape arenaer der innflyttere og innvandrere treffes	Skiptvet folkehelseråd		Kr.20.000,-	01.4.2016
3	Budsjett folkehelsearbeid Skiptvet	Avsette en sum til generelt folkehelsearbeid i kommunen	Kommunestyret		Kr.50.000,-	01.11.2016
4	Utstyrssentral	Lik mulighet for alle til å delta på aktiviteter.	Familiens Hus		Kr.250.000,- -	03.10.2016